

Asia: VN/9727/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle vammaispalvelulain 2 §:n muuttamiseksi

Lausuntopyynnön kysymykset

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Auttaako elämänvaiheita koskeva säännös yhdessä säännöskohtaisten perusteluiden kanssa arvioimaan, milloin on kyse sellaisesta avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisin palveluin?

Kyllä osittain

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Vakiintunut käytäntö jo nyt on ollut, että vammaispalvelujen tarvetta arvioitaessa toimintakykyä verrataan kussakin elämänvaiheessa tavanomaiseen tarpeeseen. Uuden esityksen vaarana on, että elämänvaiheen tavanomaisen tarpeen arviointia ohjataan säästösyistä sellaiseen suuntaan, että useampi iäkäs vammainen henkilö jää ilman vammaispalvelulain nojalla myönnettäviä palveluja. Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettyt palvelut eivät välttämättä ole vammaisille henkilöille riittäviä. YK:n vammaissopimus ei tue vammaisuuden perusteella myönnettävien palvelujen rajaamista iän mukaan. Soveltamisalaa ja samalla vammaisuuden määritelmää kavennetaan esityksessä niin, että se ei täysin vastaa lain tarkoitusta eikä YK:n vammaissopimuksen henkeä.

Esitys jättää edelleen avoimeksi sen, miten elämänvaiheen tavanomainen tarve määritellään. Tämä johtaa kirjavaan soveltamiseen sekä heikentää vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuutta. Tällä hetkellä palveluiden saamisessa on ongelmia sekä yleislakien että erityislakien kohdalla. Mikäli palveluja ohjataan myöntämään säästösyistä ensisijaisesti sosiaalihuoltolain perusteella, vaarana on, että ne eivät ole ikääntyneelle vammaiselle henkilölle riittäviä, tai niitä ei ole saatavissa hyvinvointialueella tarvittavassa laajuudessa.

3. Turvaako esitys vammaispalveluita aiemmin saaneiden vammaisten henkilöiden oikeuden saada vammaispalveluita myös ikääntyessä?

En osaa sanoa

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Koska elämänvaiheeseen kuuluva avun ja tuen tarve ilmaistaan esityksessä tulkinnanvaraisesti, on sitä syytä vielä tarkentaa. Kannatettavaa on maininta siitä, että palveluiden jatkuvuus pitää varmistaa eri elämänvaiheissa silloin kun vammainen henkilö on käyttänyt vammaispalveluja aikaisemmin.

4. Täydentääkö elämänvaiheita koskeva säännösehdotus jo hyväksyttyä soveltamisalakokonaisuutta riittävästi sen turvaamiseksi, että vammaispalvelulaki säilyy erityislakina?

En osaa sanoa

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Mikäli palveluja ohjataan myöntämään säästösyistä ensisijaisesti sosiaalihuoltolain perusteella, vaarana on, että ne eivät ole ikääntyneelle vammaiselle henkilölle riittäviä, tai niitä ei ole saatavissa hyvinvointialueella tarvittavassa laajuudessa.

5. Mitä muuta haluat sanoa esityksestä?

Vammaispalvelulailla on varmistettava kaikkien vammaisten henkilöiden oikeudet saada tarpeelliset palvelut yhdenvertaisesti. Esitys voi toteutuessaan lisätä eriarvoisuutta, ja vaikeuttaa iäkkäiden vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia saada tarvitsemansa palvelut.

Mustonen Satu
Hengitysliitto